

ВІДГУК ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА
на дисертацію Ліщука Сергія Володимировича
на тему «Механізми державного регулювання розвитку
фізичної культури та спорту України», подану до захисту до
спеціалізованої вченої ради Д 26.129.01 на здобуття наукового ступеня
кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 –
механізми державного управління

1. Актуальність обраної теми досліджень

Дослідження вітчизняних програм і систем розвитку масового спорту й оздоровчої фізкультури вказує, що в Україні державне регулювання фізичної культури і спорту для широких верств населення повторює методи і технології управління професійним спортом – спортом вищих досягнень, що спирається на адміністративні методи та перекладає відповідальність держави за фізичний стан і здоров'я громадян та має наслідком обмеження різноманітності та уніфікацію форм і видів фізкультурно-спортивної діяльності по всій території держави. При цьому за кордоном, в розвинених країнах Європейського Союзу державне управління розвитком фізичної культури і спорту для всіх здійснюється спираючись на особисту зацікавленість громадян у проведенні спортивних занять та на залученні громадських організацій, муніципалітетів тощо. Тому діючі в Україні механізми державного регулювання розвитку фізичної культури і спорту не відповідають сучасним умовам: обмежена кількість видів спорту, жорстке планування фізкультурно-спортивної діяльності на загальнодержавному рівні, обмеженість ресурсного та кадрового забезпечення спорту для всіх, відсутність спортивних програм, орієнтованих на роботу з дорослим населенням, пенсіонерами, особами з обмеженими фізичними можливостями.

Все це зумовлює актуальність обраної автором теми дослідження та підкреслює обґрунтованість наведених пропозицій щодо необхідності

Вхідн. № 500
19. 09. 2016 р.

застосування децентралізованих і демократичних механізмів взаємодії з державними, громадськими і комерційними організаціями.

2. Ступінь обґрунтованості наукових досліджень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації, їх новизна та повнота викладу в опублікованих працях.

Наукові результати, теоретичні положення й висновки були отримані у межах науково-дослідних робіт Національного університету водного господарства та природокористування за темою «Документаційно-інформаційне забезпечення органів державної влади» (номер державної реєстрації 0112U008288) та «Формування державної політики сталого розвитку водогосподарської галузі» (номер державної реєстрації 0112U008289), в рамках яких автором розроблено теоретико-методичні засади удосконалення механізмів державного регулювання фізичної культури та спорту України.

Основні наукові положення, висновки і практичні рекомендації, що викладені в дисертації, є логічними, послідовними. Обґрунтованість представлених здобувачем наукових положень базується на аналізі офіційних статистичних матеріалів щодо розвитку державного регулювання сфери фізичної культури і спорту України.

Основні пропозиції, положення, висновки дисертанта достатньо обґрунтовані і мають такі елементи новизни.

вперше:

- розроблено концептуальні положення розвитку сфери фізичної культури та спорту в Україні на основі застосування цілісного механізму державного регулювання, який ґрунтується на системі інноваційних елементів щодо децентралізованих і демократичних механізмів взаємодії з державними, громадськими і комерційними організаціями та модернізації системи державного регулювання сфери фізичної культури та спорту на регіональному рівні;

удосконалено:

- економічний механізм державного регулювання розвитку сфери фізичної культури та спорту, що ґрунтується на формуванні національних цілей щодо створення сприятливих умов для поєднання економічного стимулювання суб'єктів, що надають спортивні та фізкультурно-оздоровчі послуги та одночасно підвищення рівня їх відповідальності згідно з вимогами законодавства України про фізичну культуру і спорт, забезпечення гідних умов для тренувань національних команд з різних видів спорту, розвиток професійного спорту на засадах комерційної діяльності, проведення маркетингових досліджень;

- організаційний механізм державного регулювання розвитку фізичної культури та спорту, що ґрунтується на засадах децентралізації державного регулювання фізичної культури і спорту, можливості органів місцевого самоврядування впроваджувати діяльність щодо розвитку спортивно-оздоровчих організацій, молодіжних спортивних секцій, контролювати фізичне виховання дітей та молоді регіону, покращувати рівень обізнаності населення щодо впливу спорту на стан здоров'я та проводити популяризацію здорового способу життя;

дістали подальшого розвитку:

- підхід до формування нормативно-правового механізму розвитку державного регулювання фізичної культури і спорту шляхом модернізації законодавчої бази в сфері фізичної культури і спорту, а саме: виявлення та усунення порушень нормативів і стандартів з боку оздоровчих і фізкультурно-спортивних організацій; встановлення вимог безпеки фізичної культури і спорту як пріоритетних для здоров'я населення, впровадження цих вимог в законодавчу базу та їх реалізація в спортивних, оздоровчих закладах та навчальних закладах спортивного спрямування; дотримання законодавства та захист прав людини і громадянина в сфері фізичної культури і спорту, передбачення в законодавстві України вимоги відповідальності та відшкодування моральних і фізичних збитків, що були

заподіяні споживачам спортивних послуг в наслідок порушення законодавства про фізичну культуру і спорт;

- стратегічні напрями державного регулювання розвитку фізичної культури та спорту, а саме: забезпечення впровадження законодавчої бази державного регулювання сфери фізичної культури та спорту, яка має орієнтуватися на децентралізацію та демократизацію цієї сфери; окреслення повноважень і відповідальності бізнес-структур в сфері фізичної культури і спорту в Україні, надання пільг бізнес-структурам; реалізація заходів мотивації населення до занять фізичною культурою і спортом; сприяння розвитку різних видів спорту, що підвищуватиме конкурентоспроможність та доступність спорту для всіх верств населення; встановлення вимог безпеки фізичної культури і спорту як пріоритетних для здоров'я населення, впровадження цих вимог в законодавчу базу та їх реалізація в спортивних, оздоровчих закладах та навчальних закладах спортивного спрямування.

Основні теоретичні положення та висновки дисертаційного дослідження відображено у 6 наукових статтях, 5 з яких опубліковані в наукових фахових виданнях України з державного управління, 1 – в іноземному виданні за напрямом дослідження, 4 тезах конференцій.

3. Достовірність одержання результатів дослідження.

Теоретичним та методологічним підґрунтям дисертаційної роботи є фундаментальні положення науки державного управління, загальноекономічні принципи та методи аналізу закономірностей суспільного виробництва на ринкових засадах, а також праці вітчизняних та зарубіжних вчених з питань удосконалення напрямів розвитку державного регулювання сфери фізичної культури та спорту.

Методологічною основою дисертаційної роботи є, зокрема: формально-логічний метод та метод узагальнення (виявлення неузгодженостей, проблемних питань при розгляді понятійного апарату державного регулювання фізичної культури та спорту); історичний метод (використання якого дозволило показати розвиток теорії та практики з питань фізичної

культури та спорту); метод порівняння (при дослідженні заходів, що використовуються різними країнами для підтримки сфери фізичної культури та спорту); метод аналізу та системний підхід (для розкриття особливостей законодавчого та нормативно-правового регулювання фізичної культури та спорту; визначення основних тенденцій розвитку і функціонування сфери фізичної культури та спорту та особливостей державних механізмів її регулювання в сучасних умовах; окреслення та оцінки сучасного стану і перспектив розвитку інституційного забезпечення механізмів державного регулювання фізичної культури та спорту); методи логічного узагальнення (дозволили сформувати структуру та зміст механізмів державного регулювання фізичної культури та спорту); економіко-статистичні методи (при обґрунтуванні необхідності впровадження економічного механізму державного регулювання фізичної культури та спорту); прогностичні методи (для формулювання обґрунтованих висновків, пропозицій та рекомендацій, визначення шляхів подальшого вдосконалення механізмів державного регулювання фізичної культури і спорту).

Інформаційною базою дисертаційної роботи є офіційні матеріали комітетів Верховної Ради України, Міністерства молоді та спорту, дані річних звітів Державної служби статистики України, монографії та наукові статті вітчизняних та зарубіжних вчених, які загалом дозволили скласти об'єктивне уявлення про наявний стан, проблеми і перспективи механізмів державного регулювання фізичної культури та спорту України.

Достовірність практичних розробок автора підтверджено відповідними довідками та актами впровадження.

Виходячи з цього можна зазначити, що висновки та пропозиції автора дисертації є достовірними.

4. Теоретична та практична цінність дослідження для науки та практики.

Дисертаційне дослідження являє собою конкретний внесок в науку «Державне управління», який полягає в тому, що розроблені теоретичні та

методологічні положення логічно доведені до рівня конкретних пропозицій, придатних для впровадження в управлінську практику, а також у науковому обґрунтуванні напрямів державного регулювання розвитку фізичної культури та спорту України.

5. Шляхи використання результатів дослідження.

Теоретичні результати дослідження можуть бути використані в навчальному процесі при підготовці підручників, методичних посібників з державного управління, економіки, при складанні відповідних навчальних планів та програм.

Практичні розробки можуть бути використані при розробці заходів щодо виконання програм розвитку сфери фізичної культури та спорту.

6. Оцінка оформлення дисертації і змісту автореферату.

Дисертація та автореферат оформлені згідно з вимогами МОН України. Зміст автореферату повністю ідентичний основним положенням дисертації.

Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел. Повний обсяг роботи – 200 сторінок в комп'ютерному наборі. Робота містить 5 таблиць та 5 рисунків. Список використаних джерел нараховує 234 найменування на 28 стор.

7. Дискусійні положення і критичні зауваження по роботі:

Визначаючи високий науковий рівень дисертаційної роботи, вважаємо за доцільне висловити ряд зауважень і побажань.

1. Автором ретельно розглянуто сучасний закордонний досвід таких країн як, Фінляндії, Швеції, Великобританії, Чехії, Німеччині стосовно адаптації досвіду реформування та державного регулювання фізичної культури та спорту європейських країн до українських реалій, що знайшло відображення в п. 1.3 дисертаційного дослідження, але з викладеного матеріалу не зрозуміло, досвід якої держави або держав, на думку автора, є найбільш ефективний саме для України, враховуючи особливості вітчизняного соціального-економічного і політичного простору.

2. В п.1.1. наведена класифікація механізмів державного регулювання сфери фізичної культури і спорту, досить багато уваги приділено опису механізмів організаційного державного регулювання фізичної культури і спорту, фінансового механізму, основним причинам виникнення проблем, пов'язаних із кризовою ситуацією у сфері фізичної культури і спорту. При цьому було б доречним більш детально розкрити, як саме вказані механізми, прямо або опосередковано впливають на розвиток фізичної культури та спорту України. Вважаю, що це тільки б посилює висновки за даним напрямом дослідження.

3. При написанні п.3.1. «Напрями оптимізації механізмів державного регулювання розвитку фізичної культури та спорту» автор в основному здійснює опис державних інституцій та їх функцій щодо регулювання розвитку фізичної культури та спорту України. Викладення даного матеріалу тільки б виграло, якби він був структурованим у вигляді рисунків або ж описових таблиць.

4. Автор в п.3.2 «Формування організаційного механізму державного регулювання розвитку сфери фізичної культури та спорту» вказує на необхідність визначити державну стратегію формування здорового способу життя, для чого слід здійснювати постійний соціальний моніторинг та маркетинг, тобто включити спеціальні дослідження, на підставі яких визначити специфічні потреби населення. Проте, доцільно було б детально розкрити сутність цієї стратегії та запропонувати практичні шляхи її реалізації.

5. Дисертаційне дослідження набуло б більшої науково-практичної ваги, аби в другому розділі було б проведено аналіз комерційної складової вітчизняної спортивної індустрії, зокрема доходів від реклами тощо.

Висновки

На підставі викладеного вище можна зробити висновок, що представлена на відгук дисертаційна робота Ліщука Сергія Володимировича на тему «Механізми державного регулювання розвитку фізичної культури та

спорту України», є самостійним, ґрунтовним науковим дослідженням, в якому обґрунтовано питання теоретико-методологічних основ і концептуальних підходів щодо удосконалення механізмів розвитку державного регулювання фізичної культури та спорту. Дисертаційна робота відповідає спеціальності 25.00.02 – механізми державного управління. У публікаціях здобувача й авторефераті відбиті основні положення дисертації.

Таким чином, дисертація Ліщука Сергія Володимировича «Механізми державного регулювання розвитку фізичної культури та спорту України» відповідає пунктам 11, 12, 13 Постанови Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567 «Про затвердження Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника», а її автор заслуговує присудження наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління.

Реценцент

Начальник навчально-науково-виробничого центру

Національного університету цивільного

захисту України

д.н. держ.упр., професор

С.М. Домбровська



ВІДГУК
офіційного опонента на дисертаційну роботу
Ліщука Сергія Володимировича
«Механізми державного регулювання розвитку
фізичної культури та спорту України», подану до захисту на
здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління
за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління

Актуальність теми дослідження. Сьогодні в умовах рішучого руху в напрямі інтеграції до Європейського Союзу та проведення антитерористичної операції на сході країни, Україна намагається розробити та реалізувати цілісну стратегію соціально-економічного розвитку, сформувані ефективні механізми господарювання, вдосконалити фінансово-бюджетну систему. Державна політика, що реалізується у вищезазначених галузях, обов'язково має привести до змін у соціально - культурній сфері, вагомую складовою якої є фізична культура і спорт. Думки фахівців сходяться на тому, що перемоги в спорті не тільки приносять спортсменам прибуток, а й також сприяють вирішенню багатьох соціально-економічних проблем, таких як створення нових робочих місць, пропаганда здорового способу життя, збільшення середньої тривалості життя, підвищення його якості, профілактика захворювань, зростання працездатності населення, об'єднання суспільства, що безпосередньо має вплинути на соціально-економічний розвиток держави. В даному контексті головним завданням держави має бути розвиток фізкультурно-спортивної інфраструктури, підготовка висококваліфікованих кадрів, правовий захист інтересів громадян в даній сфері, усебічна підтримка професійного спорту і масової фізичної культури. Держава повинна дбати про забезпечення сприятливих умов для задоволення потреб населення у фізичній культурі і спорті, що допоможе виховати здорову, патріотичну націю.

Вхідн. № 501
"19" 09 2016 р.

Наукова новизна, оцінка обґрунтованості наукових положень дисертації та їх достовірності.

Новизна наукових положень дисертаційного дослідження С.В. Ліщука полягає в розробці нових науково-методичних засад формування дієвих механізмів державного регулювання фізичної культури і спорту України.

Зміст дисертаційної роботи відзначається послідовністю досягнення поставленої мети та повнотою реалізації завдань дослідження, що свідчить про завершеність і обґрунтованість запропонованих результатів.

Наукові положення, висновки і рекомендації, що сформульовані у дисертації, є достатньо обґрунтованими, оскільки вони базуються на використанні загальнонаукових та спеціальних методів.

Зазначена тема є не тільки актуальною, але й має практичну цінність, адже в результаті проведеного дослідження автором сформульовано пропозиції та практичні рекомендації органам державної влади щодо удосконалення регулювання розвитку фізичної культури та спорту.

Дослідження виконано відповідно до наукових тем Національного університету водного господарства та природокористування «Документаційно-інформаційне забезпечення органів державної влади» (номер державної реєстрації 0112U008288) та «Формування державної політики сталого розвитку водогосподарської галузі» (номер державної реєстрації 0112U008289). Внесок дисертанта полягає в розробці теоретико-методичних засад удосконалення механізмів державного регулювання фізичної культури та спорту України.

Достовірність та наукова новизна отриманих результатів.

Основні пропозиції, положення, висновки дисертанта достатньо обґрунтовані і мають такі елементи новизни.

вперше:

- розроблено концептуальні положення розвитку сфери фізичної культури та спорту в Україні на основі застосування цілісного механізму державного регулювання, який ґрунтується на системі інноваційних

елементів щодо децентралізованих і демократичних механізмів взаємодії з державними, громадськими і комерційними організаціями та модернізації системи державного регулювання сфери фізичної культури та спорту на регіональному рівні;

удосконалено:

- економічний механізм державного регулювання розвитку сфери фізичної культури та спорту, що ґрунтується на формуванні національних цілей щодо створення сприятливих умов для поєднання економічного стимулювання суб'єктів, що надають спортивні та фізкультурно-оздоровчі послуги та одночасно підвищення рівня їх відповідальності згідно з вимогами законодавства України про фізичну культуру і спорт, забезпечення гідних умов для тренувань національних команд з різних видів спорту, розвиток професійного спорту на засадах комерційної діяльності, проведення маркетингових досліджень;

- організаційний механізм державного регулювання розвитку фізичної культури та спорту, що ґрунтується на засадах децентралізації державного регулювання фізичної культури і спорту, можливості органів місцевого самоврядування впроваджувати діяльність щодо розвитку спортивно-оздоровчих організацій, молодіжних спортивних секцій, контролювати фізичне виховання дітей та молоді регіону, покращувати рівень обізнаності населення щодо впливу спорту на стан здоров'я та проводити популяризацію здорового способу життя;

дістали подальшого розвитку:

- підхід до формування нормативно-правового механізму розвитку державного регулювання фізичної культури і спорту шляхом модернізації законодавчої бази в сфері фізичної культури і спорту, а саме: виявлення та усунення порушень нормативів і стандартів з боку оздоровчих і фізкультурно-спортивних організацій; встановлення вимог безпеки фізичної культури і спорту як пріоритетних для здоров'я населення, впровадження цих вимог в законодавчу базу та їх реалізація в спортивних, оздоровчих

зкладах та навчальних закладах спортивного спрямування; дотримання законодавства та захист прав людини і громадянина в сфері фізичної культури і спорту, передбачення в законодавстві України вимоги відповідальності та відшкодування моральних і фізичних збитків, що були заподіяні споживачам спортивних послуг в наслідок порушення законодавства про фізичну культуру і спорт;

- стратегічні напрями державного регулювання розвитку фізичної культури та спорту, а саме: забезпечення впровадження законодавчої бази державного регулювання сфери фізичної культури та спорту, яка має орієнтуватися на децентралізацію та демократизацію цієї сфери; окреслення повноважень і відповідальності бізнес-структур в сфері фізичної культури і спорту в Україні, надання пільг бізнес-структурам; реалізація заходів мотивації населення до занять фізичною культурою і спортом; сприяння розвитку різних видів спорту, що підвищуватиме конкурентоспроможність та доступність спорту для всіх верств населення; встановлення вимог безпеки фізичної культури і спорту як пріоритетних для здоров'я населення, впровадження цих вимог в законодавчу базу та їх реалізація в спортивних, оздоровчих закладах та навчальних закладах спортивного спрямування.

Повнота викладу основних результатів.

Зміст дисертаційної роботи відзначається послідовністю досягнення поставленої мети та повнотою реалізації завдань дослідження, що свідчить про завершеність і обґрунтованість запропонованих результатів.

Структура, основний зміст дисертації та висновки відповідають тим завданням, які поставлені в ході дослідження. Дисертаційне дослідження можна вважати завершеною працею, в якій отримані науково-обґрунтовані результати, що в сукупності вирішують конкретну наукову задачу суттєвого значення для науки державного управління.

Текст автореферату адекватно відображає зміст дисертації, а результати дослідження повною мірою викладені автором у 10 наукових працях, 5 з яких опубліковані в наукових фахових виданнях з державного

управління, 1 – в іноземному виданні за напрямом дослідження, 4 тезах конференцій.

Значущість висновків здобувача для науки і практики, можливі конкретні шляхи використання результатів дослідження.

Одержані результати дослідження доповнюють галузь науки “Державне управління” новими теоретичними і методичними підходами. Вони можуть бути використані у практичній діяльності державними органами управління, органами місцевої влади та самоврядування, підприємствами, громадськими організаціями.

Пропозиції автора щодо впровадження організаційного механізму державного регулювання фізичної культури і спорту використані при підготовці проекту Закону про внесення змін до Закону України «Про фізичну культуру і спорт» (щодо уточнення деяких положень, що регулюють визнання видів спорту в Україні та діяльність спортивних федерацій та спілок) Комітетом Верховної Ради України з питань сім’ї, молодіжної політики, спорту та туризму (довідка №54-009/11 від 12.11.2014 р.).

Теоретичні розробки дисертаційної роботи використовуються в навчальному процесі Національного університету водного господарства та природокористування при викладанні таких дисциплін: «Правове забезпечення державного регулювання», «Державне управління», «Державна служба», «Політологічні аспекти державного управління», «Організація діяльності державного службовця» (довідка №003 від 25.02.2014 р.).

Зауваження щодо змісту й оформлення.

1. Зважаючи на те, що в законодавстві України сфера фізичної культури і спорту поділена на два великі сегменти: професійний спорт (спорт вищих досягнень) і масову фізичну культуру і спорт, автору необхідно було зосередити більше уваги на особливостях державного регулювання цих двох груп, зокрема, бажано було б дослідити державне регулювання спорту вищих досягнень і масової фізичної культури в розвинутих країнах та навести рекомендації в нашій державі.

2. Аналізуючи у другому розділі стан і тенденції розвитку фізичної культури і спорту в Україні, для більш повного аналізу було б доречно порівняти матеріально-технічне забезпечення та розвиток інфраструктури в фізкультурно-спортивній сфері в місті і на селі, оскільки це є зовсім різні показники.

3. Заслуговує на більш глибоке дослідження діяльність громадських організацій фізкультурно-спортивної спрямованості, Спортивного комітету України, Національного олімпійського комітету України, громадських організацій параолімпійського та дефлімпійського руху в напрямі їх впливу на формування державної політики в сфері фізичної культури і спорту і прийняття державно-управлінських рішень.

4. Щодо запропонованого автором економічного механізму державного регулювання розвитку сфери фізичної культури та спорту, вважаємо за потрібне розкрити більш детально умови для поєднання економічного стимулювання суб'єктів, що надають спортивні та фізкультурні послуги.

5. Зважаючи на кризовий стан соціальної сфери в державі в цілому та фізичної культури і спорту зокрема, варто було б запропонувати методи залучення інвесторів в дану сферу, можливо, через надання їм пільг та преференцій, можливо, шляхом проведення широкомасштабних спортивних змагань, на кшталт чемпіонату Європи з футболу Євро-2012.

Загальні висновки

Докладне ознайомлення з дисертаційною роботою, авторефератом, публікаціями автора дозволяє зробити висновок, що дисертація Ліщука Сергія Володимировича «Механізми державного регулювання розвитку фізичної культури та спорту України» є завершеною, самостійною науково-дослідною роботою, що виконана на актуальну тему.

Оформлення дисертації відповідає вимогам МОН України, робота викладена послідовно від поставленої мети до висновків і пропозицій. Опубліковані наукові праці розкривають основний зміст дисертації.

Дисертаційна робота відповідає пунктам 11, 12, 13 Постанови Кабінету міністрів України «Про затвердження Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника» від 24 липня 2013 р. № 567, а її автор, Ліцук Сергій Володимирович, заслуговує присудження наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління.

Офіційний опонент:

доцент кафедри теорії та методики фізичної культури,
заступник декана факультету фізичної культури та спорту
Миколаївського національного університету
імені В.О.Сухомлинського
Міністерства освіти і науки України,
кандидат наук з державного управління


Н.О. Борецька

